

İLKÖĞRETİM OKULLARINDAKİ MÜZİK DERSLERİNDE KARŞILAŞILAN ARAÇ-GEREÇ SORUNLARI

*Arş.Gör. Dr. Ilgım KILIÇ
İnönü Ü. Eğt.Fak. GSEB. MEABD.*

Giriş

Bir toplumun sağlıklı müziksel seçimler yapabilmesinde ve müzik kültürünün oluşturulmasında genel müzik eğitiminin rolü ve önemi çok büyüktür. Bu nedenle tüm bireylere yaşlarının ve gelişim durumlarının elverdiği ölçüde temel müzik eğitimi verilmesi, ihtiyaç duydukları müziksel yaşantıları geçirmesine fırsat ve olanak sağlanması gerektiği bilinen bir gerçektir.

Genel müzik eğitiminde amaca yönelik işlevsel müzik derslerini gerçekleştirmek veya müzik etkinliklerini uygulayabilmek için sınıf ortamının uygunluğu, derste kullanılacak olan araç-gereçlerin varlığı, yeterliliği ve işlevselliği önemli bir yer tutmaktadır. Genel müzik eğitimine ayrılan kaynaklar ile araç-gereçler müzik derslerinin niteliğini de arttırmaktadır. Örneğin; Yalın (2002)'in belirttiği gibi; araç-gereçler, öğrenme işlemine katılan duyu organı sayısını arttırarak daha fazla ve kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine yardımcı olmaktadır. Bu nedenle; derslerde araç-gereç kullanımı, eğitimin kalitesini yükseltmenin yanı sıra verimliliği arttırmakta ve öğrencilere daha zengin yaşantılar da kazandırmaktadır (Doğdu ve Arslan, 1993). Bu bulguyu, kanıtlayan birçok çalışmaya rastlamak mümkündür. Bu çalışmalarda, özellikle derslerde araç-gereç kullanımının olumlu yönde etkileri olduğu vurgulanmaktadır (Teker, 1990; Altıntaş, 1998; Atılboz, 2001; Öztürk, 2002; Köseoğlu ve Soran, 2006).

Araştırmanın Amacı, Önemi ve Sınırlılıkları

Bu araştırmanın amacı; ilköğretim okullarında gerçekleştirilen müzik eğitiminde veya “Müzik” dersinde araç-gereçle ilgili karşılaşılan sorunları belirlemek, derinlemesine betimlemek ve sonuçlar doğrultusunda çözüm önerileri sunmaktır.

Bu araştırma, ilköğretim okullarında araç-gereçlerin kullanımının işlevselliğe kavuşturulmasına katkıda bulunması bakımından önem taşımaktadır.

Ayrıca bu araştırma, çalışma sürecinin elverdiği koşullar ve ekonomik olanaklar ile sınırlandırılmıştır. Bu nedenle çalışmada elde edilen veriler araştırmanın gerçekleştirildiği iller ile bu illere benzerliği olan diğer illerdeki ilköğretim okullarında verilmekte olan “Müzik” dersi araç-gereç sorunlarıyla sınırlıdır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni ve örneklemini Tablo 1’de yer alan ilköğretim okulları oluşturmaktadır. Araştırma, 2008-2009 eğitim-öğretim yılında ülkemizin çeşitli illerindeki ilköğretim okullarında görev yapan 10 bayan ve 15 erkek olmak üzere 25 müzik öğretmeni ile birebir görüşülerek yapılmıştır.

Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik bir sürecin izlendiği (Yıldırım ve Şimşek, 2006; 39) nitel bir çalışmadır. Araştırmada, ilköğretim kurumlarında görev yapmakta olan müzik öğretmenlerinin araç-gereç kullanımında karşılaştıkları sorunları belirlemek üzere yapılmıştır. Yapılan bazı araştırmalarda, ilköğretim okullarında müzik eğitimi sorunları içerisinde araç-gereç yetersizliği sorunu olduğu (Şentürk, 2001; Saydam, 2001; Akgün, 2006; Öztürk, 2006; Bulut, 2008; Türkmen, 2008; Gün, 2009) belirlenmiş, ancak sorunun kaynakları ayrıntılıyla

belirtilmemiştir. Bu araştırmada araç-gereç yetersizliğinin kaynakları derinlemesine ele alınarak incelenmiştir. Araştırmada nitel araştırmalarda veri toplama aracı olarak en sık kullanılan “görüşme yöntemi” kullanılmıştır. Steward ve Cash’a (1985) göre görüşme; önceden belirlenmiş ve ciddi bir amaç için yapılan, soru sorma ve yanıtlama tarzına dayalı karşılıklı ve etkileşimli bir iletişim sürecidir. Görüşmeler, Patton’un tanımlamış olduğu görüşme formu yöntemi (Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2006; 119-122) ile, yani değişik insanlardan aynı tür bilgiler alınarak hazırlanmıştır. 2008-2009 eğitim-öğretim yılı güz döneminde her haftanın son işgününde, o haftada yapılan “Müzik” dersinde kullanılan araç-gereçlerle ilgili olarak herhangi bir sıkıntının olup olmadığını veya oldu ise neler olduğunu belirlemek üzere soru listesi oluşturulmuştur. Örneklem grubundaki öğretmenlerden izin alınarak kayıt cihazı ile kaydedilmiş olan görüşmeler 10-15 dakika süresince düzenli olarak yapılmıştır. Elde edilen veriler öncelikle yazılı ortama aktarılmış, ardından içerik analizi yoluyla betimlenmiş, bulgular yorumlanmış ve sonuçlara ulaşılmıştır. Ulaşılan sonuçlar doğrultusunda ise konuya ilişkin çözüm önerileri geliştirilmiştir.

BULGULAR ve YORUM

Araştırmadan elde edilen bulgular ve bu bulgulara ilişkin yapılan yorumlar, oluşturulan soru listesine göre aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Görüşmeye Katılan Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine İlişkin Dağılımlar

DEĞİŞKEN		DÜZEY	f	%
CİNSİYET		Bayan	15	60
		Erkek	10	40
		TOPLAM	25	100
GÖREV YAPILAN BÖLGELER VE İLLER	İç Anadolu Bölgesi	Ankara	4	16
		Kırıkkale	1	4
		Eskişehir	1	4
		Kırşehir	1	4
		Sivas	1	4
	Ege Bölgesi	Aydın	1	4
		Manisa	1	4
	Marmara Bölgesi	Kocaeli	1	4
	Karadeniz Bölgesi	Zonguldak	1	4
		Ordu	1	4
	Güneydoğu Anadolu Bölgesi	Batman	1	4
		Şanlıurfa	1	4
		Diyarbakır	1	4
	Doğu Anadolu Bölgesi	Erzurum	1	4
		Van	2	8
		Malatya	4	16
		Bitlis	1	4
	Akdeniz Bölgesi	Osmaniye	1	4
		TOPLAM	25	100
	HİZMET SÜRESİ		2 yıl-5 yıl	18
		6 yıl-10 yıl	4	16
		11 yıl-15 yıl	3	12
		TOPLAM	25	100
GÖREV YAPTIĞI OKULDA MÜZİK DERSLİĞİNİN OLUP OLMAMASI		VAR	9	36
		YOK	16	64
		TOPLAM	25	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi örneklem grubundaki öğretmenlerin % 60’ını “Bayan”, % 40’ını “Erkek” oluşturmaktadır. Araştırma yapılan yedi bölgedeki illerden en az bir öğretmen seçilmesine dikkat edilmiştir. Bu nedenle araştırma 18 ilde görev yapan 25 öğretmen üzerinde yapılmıştır.

Araştırmaya dahil edilen öğretmenlerin hizmet süreleri 2-5 yıl arasında olanlar %72; 6-10 yıl arasında olanlar %16 ve 11-15 yıl arasında olanlar ise %12 oranındadır. Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya alınan öğretmenlerin göreve yeni başlayanlardan oluştuğu görülmektedir.

Görüşmeye katılan öğretmenlerin görev yaptıkları okulların %36'sında özel bir müzik odası bulunduğu, %64'ünde ise söz konusu dersliğin bulunmadığı ifade edilmiştir. Bu da müzik dersinin gerçekleştirilmesinin zor olduğunu düşündürmektedir.

Tablo 2. Özel Bir Müzik Odası ya da Dersliği İle İlgili Araç-Gereç Sorunları

ÖZEL BİR MÜZİK ODASI YA DA DERSLİĞİ İLE İLGİLİ SORUNLAR	GÖRÜŞLER	İfade Eden Öğretmenler	f	%
	Özel bir müzik odası ya da dersliği yok	Ö1, Ö3, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	16	64
	Müzik dersleri için bir sınıf verildi, fakat müzik dersi için uygun değil.	Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	5	20
	Müzik dersleri için verilen sınıfı birkaç öğretmen ortaklaşa farklı dersler için kullanıyoruz.	Ö2	1	4
	Çalgıları sınıflara taşımakta güçlük çekiyorum	Ö1, Ö10, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	10	40
	Çeşitli bilgileri göstermek ya da duyurmak için kullanabileceğim bir pano yok	Ö1, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	9	36
	Öğrencilerin hazırlamış olduğu çalgıları müzik odası bulunmaması sebebiyle okulda muhafaza edemiyorum.	Ö1, Ö14, Ö18, Ö19, Ö22, Ö23,	6	24

Tablo 2'de de görüldüğü gibi, 16 öğretmen (Ö1, Ö3, Ö10, Ö11, Ö12, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25) özel bir müzik odası veya dersliğe sahip olmadıklarını belirtmişlerdir. Bu öğretmenlere ilişkin özgün ifadelerden bazıları şöyledir:

Ö12; “Benim okulum köy okulu. Köyde bir okul yaptırmışlar. Yeni yapılmış daha ama birçok şey eksik. Müzik odası yok ve müzik odasına dönüştürülebilecek bir mekan maalesef yok. Okulum çok küçük...”

Ö16; “...Şu an benim gittiğim okulda müzik odası yok, önceden varmış, ama iptal edip sınıf açmışlar onun yerine.” ifadeleriyle özel müzik odasının ya da dersliğinin olmadığını dile getirmişlerdir.

Ayrıca 6 öğretmen (Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö2) özel bir müzik odası veya dersliğe sahip olduklarını, fakat birtakım sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ö2; “Müzik dersi için sınıf veriyorlar, ama hiç müzik sınıfı gibi değil. Hiçbir araç-gereç falan yok. Müzik odası adından başka. Zaten ben “Din Kültürü” öğretmeniyim birlikte kullanıyorum. Öğrenciler sadece derste o sınıfa geliyorlar...” ifadesiyle müzik odası olmasına karşın içinde bulunduğu konumun kendisi için olumsuzluklar taşıdığı fikrindedir.

Araştırma kapsamında görüşme yapılan öğretmenlerin ifadelerine göre özel bir müzik odası ya da dersliği ile ilgili yaşanan sorunların etkisiyle ilköğretim kurumlarında müzik eğitim-öğretiminin zorlaşmakta olduğu düşünülebilir.

Tablo 2'deki verilerden özel bir müzik odası veya dersliğine sahip olmayan öğretmenlerin çalgı veya çalgılarını sınıflara/dersliklere götürmekte zorluk yaşadıkları anlaşılmaktadır. Çalgı veya çalgılar konusunda belirtilen görüşler şunlardır:

“...Öğrenciler kendileri ritim çalgıları yapıyorlar. Getirip götürmek yerine sınıfınızda sabit dursun diyorum ama çalınabilir diye getirmiyorlar. Hani en azından bir kilitli oda olsa çok çok iyi olur... (Ö1)”, “Benim müzik aletlerimden herkes bıktı. Kapının arkasından kovuluyorum başka bir merdiven altına... (Ö14)”.

Tablo 2’deki verilerden öğretmenlerin çalgı ve çalgılar konusunda yeterli olanaklara gereken ölçüde sahip olamadıkları anlaşılmaktadır. Bu durumun müzik derslerinin işlevselliğini önemli ölçüde etkilediğini düşündürmektedir.

Bunun yanında Tablo 2’deki verilerde, 9 öğretmen (Ö1, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25) çeşitli bilgileri göstermek ya da duyurmak için kullanabilecekleri bir panonun bulunmamasından yakınmaktadırlar. Ö2; “...Sınıfın duvarlarını kullanmayı çok isterim. Sabit bilgiler olsun orada. Okul idaresi sınıf dışındaki duvarları kullanabileceğimi söylüyor ama o kısımlar öğrencilerin dikkatini çekmeyebiliyor. Çok kenarda kalmış bir şey olabiliyor. Tüm bunlara rağmen ısrarlarımın pek karşılığı gelmedi...” ifadesiyle sınıf içerisindeki panoları kullanmada yaşadığı sorunları belirtmektedir.

Tablo 2’deki bulgulardan yola çıkarak; görüşme yapılan öğretmenlerin görüş ve ifadelerinden de anlaşılacağı gibi, müzik eğitimi dersi ile ilgili bilgileri, duyuruları vb. ilan etmede sorun yaşamakta ve bu duruma yardımcı olmadıkları için idari personeli eleştirmektedirler. Burada özellikle dikkat edilmesi gereken nokta, okullarda müzik dersi ve müziğe gereken ölçüde önem verilmediğini düşündürmektedir.

Tablo 3. Öğrencilerin Derse Getirmekle Sorumlu Oldukları Araç-Gereçlere İlişkin Sorunlar

ÖĞRENCİLERİN DERSE GETİRMEKLE SORUMLU OLDUKLARI ARAÇ- GEREÇLERE İLİŞKİN SORUNLAR	GÖRÜŞLER	İfade Eden Öğretmenler	f	%
	Öğrenciler malzeme getirme konusunda ilgisiz ve sorumsuz davranmaktadırlar.	Ö1, Ö5, Ö12, Ö14, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö23, Ö24, Ö25	11	44
Öğrenciler yanlış malzemeleri alıyor.	Ö1, Ö17, Ö18, Ö23, Ö24, Ö25	6	24	
Zaman yetersizliğinden dolayı malzeme kontrolünü düzenli olarak yapmakta sıkıntı yaşıyorum.	Ö1, Ö12, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	11	44	
Öğrenciler getirdikleri malzemeleri uyarılara rağmen korumuyorlar.	Ö1, Ö2, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö23, Ö24, Ö25	9	36	
Öğrenciler başka kişilere ait malzemeleri kullanıyor.	Ö1, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö23, Ö24, Ö25	8	32	

Tablo 3’de de görüldüğü gibi, öğrencilerin derse getirmekle sorumlu oldukları araç-gereçler boyutunda 11 öğretmen (Ö1, Ö5, Ö12, Ö14, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö23, Ö24, Ö25) öğrencilerin ilgisiz ve sorumsuz davrandıklarını, 6 öğretmen (Ö1, Ö17, Ö18, Ö23, Ö24, Ö25) öğrencilerin yanlış malzeme getirdiklerini belirtmiştir. Görüş belirten öğretmenlerden Ö1 malzeme getirilmemesini “...Malzeme getirmezler, unuttum öğretmenim, her seferinde aynı şey...” ve yanlış malzeme getirilmesini “Müzik defteri alın gelin diyorum ama güzel yazı defteriyle müzik defterini karıştırabiliyorlar. Güzel yazı defteri getirebiliyorlar.” şeklinde ifade etmiştir.

Ö12 ise malzemeleri düzenli olarak kontrol etmekte yaşadığı zorluğu şu şekilde dile getirmiştir: “...Gelir gelmez malzemeler tam mı, malzemelere bakarken çocukların defterlerinin kaplı olup olmadığı, kitaplarını karalamış mı karalamamış mı, defterine güzel yazmış mı yazmamış mı diye hergün kontrol etmek gerekiyor. Eğer bir gün bakamazsanız çocuk bugün bakmadı, arada bir getirmesem de olur diye düşünüyor. Ben hergün bakmaya çalışıyorum bunlara, ancak sınıf mevcutları çok kalabalık ve geçen iki hafta boyunca bakamadım. Bir ders saati içerisinde çok zaman alıyor. Bugün 45 tane öğrencim vardı sınıfta, beş tanesi getirmiş, şoka uğradım. 40’ı getirmemiş!...”

Öğrencilerin getirmiş oldukları ders araç-gereçlerini korumaları konusunda ise Ö17 “...bu yönden çok şikayetçi oluyorum işte, uyarılarıma rağmen çocuklar flütlerini oraya buraya atıyorlar, birbirlerine çarpıyorlar, teneffüslerde öylesine bırakıyorlar, flütler yere düşüyor, çok kızıyorum bu açıdan...” şeklinde görüşünü belirtmiştir. Başka kişilere ait araç-gereçleri getiren öğrenciler hakkında ise Ö20 “...bazen bir başkasının flütünü de getirmiş

bulunuyorlar. Niye başkasının defteri, niye kardeşinin flütü?...” şeklinde yakınmasını dile getirmiştir.

Tablo 3’deki bulgulardan yola çıkarak; görüşme yapılan öğretmenlerin, öğrencilerin müzik dersine araç-gereç getirmeleri konusunda gereğine uygun davranış sergilememeleri konusunda şikayetçi olduklarından söz edilebilir. Tablo 3’deki görüş ve ifadelerden anlaşılacağı gibi, öğretmenlerin bu konuda görüş birliği içinde olduğu düşünülebilir. Burada özellikle unutulmaması gereken, ifade edilen sorunlar üzerinde öğretmenin rolünün de düşünülmesi gerçektir. Öğretmenlerin görüş ve ifadelerinden, öğrencilerin müzik dersine araç-gereç getirmeleri konusunda yaşanan olumsuzlukların öğretmenin de etkisiyle birlikte iç içe değerlendirilmesi gerektiği ve birbirinden ayrı düşünülmediği yorumuna varılabilir.

Tablo 4. Okul İdarelerinin Müzik Derslerine Bakış Açısıyla İlgili Olarak Araç-Gereç Sağlamalarına İlişkin Sorunlar

OKUL İDARELERİNİN MÜZİK DERSİNE BAKIŞ AÇISIYLA İLGİLİ OLARAK ARAÇ-GEREÇ SAĞLAMALARINA İLİŞKİN SORUNLAR	GÖRÜŞLER	İfade Eden Öğretmenler	f	%
		Okul idaresi tarafından çalgı temin edilmiyor.	Ö1, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	10
	Okulda klavyeli bir çalgı yok.	Ö1, Ö4, Ö6, Ö7, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö24	9	36
	Okul idaresi ve diğer öğretmenler müzik derslerine gereken önemi ve ciddiyeti vermiyorlar, buna bağlı olarak ihtiyaç duyulan malzemeler sağlanmıyor ya da sürekli olarak erteleniyor.	Ö1, Ö10, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	11	44
	Zümre toplantılarında sürekli olarak eksik olan araç-gereçler bildiriliyor, fakat okul idaresi tarafından gereken ciddiyet ve hassasiyet gösterilmiyor.	Ö2, Ö3, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	10	40
	Okulda dizekli tahta yok ve her ders dizek çizmek için zaman ayırmak zorunda kalıyorum.	Ö2, Ö9, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	10	40

Tablo 4’de görüldüğü gibi 10 öğretmen (Ö1, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25) okul idaresi tarafından çalgı temin edilmediğini ve 9 öğretmen de (Ö1, Ö4, Ö6, Ö7, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö24) okullarında klavyeli bir çalgı bulunmadığını belirtmişlerdir. Ayrıca 11 öğretmen (Ö1, Ö10, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25) okul idaresi ve diğer branş öğretmenlerinin müzik dersine gereken önem ve ciddiyeti vermediklerini ifade etmektedirler.

Okul idarelerinin araç-gereç temini konusundaki görüşlerini öğretmenler şu şekilde belirtmektedirler:

“...Okulumuzda hiçbir çalgı yok, şahsıma ait çalgılar var ama bunlarda yeterli değil, her sınıfa taşıyamıyorum. Her sene zümre toplantılarında yazılı olarak, diğer toplantılarımızda sözlü olarak belirttiğim halde okul idaresine hiçbir şekilde sesimi duyuramıyorum... (Ö10)”, “...ben idareme konuştüğümde “tamam olabilir” dendi ama sonra bütün konuşulanlar unutuldu... (Ö18)”, “...Müzik dersine önem verilmiyor, okul idareleri ve diğer öğretmenler tarafından dersler arası boşluk dolduran bir ders olarak görülüyor, müzik öğretmeni maalesef İstiklal Marşı ve belirli gün ve haftalarda hatırlanıyor, bunun için müzik dersi ve araç-gereçlerine yatırım yapmanın gereksiz olduğu düşüncesi çok yaygın. Bana göre idarecilerin sanatın ve müzik eğitiminin önemi hakkında bir hizmet içi eğitimi almaları şart... (Ö16)”.

Tablo 4’deki verilere göre 10 öğretmen (Ö2, Ö9, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25) dizekli tahta olmaması ve bir ders saati içerisinde her ders dizek çizmek için zaman ayırmak zorunda kaldıklarını belirtmektedirler. Ö9, “Ben teneffüslerde de çıkıyorum, hiç öğretmenler odasına çıkmam. Teneffüslerde bile dersteyim. En azından teneffüslerde tahtaya dizek çiziyorum. Bu durumu defalarca okul idaresine belirttim” diyerek dizek çizmek için derslerde zaman sıkıntısını bir ölçüde bu şekilde çözmeye çalıştığını belirtmektedir.

Tablodaki verilerden öğretmenlerin müzik dersinde kullanılan araç gereçler konusunda (çalgı, dizekli tahta vb) yeterli olanaklara gereken ölçüde sahip olmadıkları ve okul idarelerinin bu konuda yardımcı olmadığı anlaşılmaktadır. Yapılan görüşmelerde bazı öğretmenler klavyeli bir çalgıyı öncelikli ihtiyaçları olarak görürken, bazıları da dizekli tahtaya sahip olmadıklarını ve bunun öncelikli ihtiyaçları olduğunu belirtmektedirler.

Tablo 5. Haftalık Ders Saatine İlişkin Araç-Gereç Sorunları

HAFTALIK DERS SAATİNE İLİŞKİN ARAÇ GEREÇ SORUNLARI	GÖRÜŞLER	İfade Eden Öğretmenler	f	%
	Ders saatinin haftada bir saat olması derste malzeme kullanımını zorlaştırıyor.	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11, Ö12, Ö13, Ö14, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	25	100

Tablo 5’deki verilerde 25 öğretmenin görüşü; ders saatinin haftada bir saat olmasının derslerde malzeme kullanmayı sınırladığını göstermektedir. Ö5 bu yakınlığını şu şekilde dile getirmiştir: “...Ancak ben açıkçası ders saatinden çok şikayetçiyim. Çok zorlanıyorum. Bir tek ders saati! Öğrenciler de bunun farkında. Konunun işlenmesinden tutun da, araç-gereç kullanımına kadar her şey için. Yani bir ders saati; 40 dakika yetmiyor gerçekten...”.

Tablo 5’deki veriler doğrultusunda ve öğretmen görüşlerinden anlaşılacağı gibi, belirlenen konuların bir bütün olarak haftada tek bir ders saati içerisinde etkili ve verimli bir biçimde işlenmesinin mevcut koşullarda mümkün olmadığı ve bu doğrultuda araç-gereçlerin derslerde kullanımının da zorlaştığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 6. Teknolojik Destek Sağlayan Araç-Gereçlere İlişkin Sorunlar

TEKNOLOJİK DESTEK SAĞLAYAN ARAÇ-GEREÇLERE İLİŞKİN SORUNLAR	GÖRÜŞLER	İfade Eden Öğretmenler	f	%
	Video kullanmak istiyorum fakat bunun için okuluma düzenek yok.	Ö1, Ö17, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24	7	28
Müzik programları ve yazılımları, ses kayıt vb. hakkında yeterli eğitim alamadığım için derslerimde bu tip programlardan yararlanamıyorum.	Ö9, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö25	9	36	
Öğrencilerin ödevlerini hazırlarken internetten yararlanma şansları yok.	Ö10, Ö17, Ö18, Ö19, Ö23, Ö24, Ö25	7	28	
Okuluma derste kullanmak üzere bir bilgisayar yok.	Ö9, Ö12, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö23, Ö24, Ö25	9	36	

Tablo 6’da görüldüğü gibi, görüşme yapılan 25 öğretmenden 6’sı (Ö1, Ö17, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24) görsel olarak çeşitli videolardan faydalanmak istediklerini, fakat bunun için okulda olanakların olmadığını belirtmişlerdir. Bu konuda Ö23 “...videolarla öğrencilerin ilgisini daha iyi çekebileceğimi düşünüyorum, fakat bunun için okuluma hiçbir olanak yok...” şeklinde görüşünü belirtmiştir. Bu görüşe paralel olarak Şimşek (2002) de eğitim-öğretim hizmetlerinde hem göze, hem kulağa hitap eden teknolojik araçların kullanılmasının önemli olduğunu vurgulamaktadır.

Öğretmenlerin görüş ve ifadeleri, video kullanımına yönelik araç-gereç yetersizliklerinin, müzik derslerini etkili bir şekilde işlemede sorun oluşturduğunu düşündürmektedir.

Bunun yanında 9 öğretmen (Ö9, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö25) yazılım programları, ses kayıt vb. hakkında yeterli bilgileri olmadığını, dolayısıyla derslerinde yer

veremediklerini söylemişlerdir. Ö9 "... hiç kullanmadım, yani o konuda fazla bir bilgim olmadığı için çeşitli programlar kullanarak ders materyali hazırlamada da kendimi oldukça eksik hissediyorum." şeklinde ifade etmiştir.

Görüş belirten öğretmenlerin ifadelerinden, öğretmenlerin bilgisayarda müzik programları ve yazılımları hakkında bilgi eksikliği içerisinde bulduklarını, bu durumun da ders hazırlığı ve ders işleme sürecini istenmeyen yönde etkilediğini düşündürmektedir.

Tablo 6'da öğrencilerin internet ortamından yararlanarak ders ödevi hazırlamaları konusunda sıkıntı yaşadıklarını 7 öğretmen (Ö10, Ö17, Ö18, Ö19, Ö23, Ö24, Ö25) belirtmiştir. Ö10 bu konudaki görüşünü şu şekilde ifade etmiştir: "Ödev konuları seçerken zorlanıyorum; görev yaptığım ilçenin olanakları pek yok, çocukların internet araştırması yapmaları çok zor. Okulum ne kadar iyi bir okul olsa da, imkanları kısıtlı. Hele görevlendirmeye gittiğim okullarda çocukların internete bağlanma şansları yok mesela. Öyle sıkıntılar var. Yani bulabilecekleri ödev vermek gerekiyor."

Öğretmenlerin ifadelerine göre; müzik eğitimi dersinde öğrencilerin ihtiyaçlarına göre ödev verme konusunda öğretmenler sınırlı kalmakta, öğrencilerin ulaşabilecekleri olanakların olmamasından dolayı zorlanmaktadır. Bu durumun göstergesinde, öğrencilerin internetten belirgin bir biçimde yararlanamadıkları yargısına varılabilir.

Görev yaptıkları okulda derslerde kullanmak üzere bir bilgisayara sahip olmamalarından dolayı sıkıntı yaşadığını belirten 9 öğretmenden (Ö9, Ö12, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö23, Ö24, Ö25) Ö12 "...okulunda bilgisayar yok, aslında hiç olmazsa kendime ait bir bilgisayarım olsaydı en azından dinletmek istediğim müzik örneklerini dinletebilirdim öğrencilerime. Bu şekilde düşünmüş, hayal etmişim ama şartlar elvermiyor..." şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

Görüşleri alınan öğretmenlerin ifadelerinden, okullarında derste kullanmak üzere bilgisayar imkanına sahip olmadıkları ve bu durumun günümüz teknoloji olanaklarına göre ders işleme sürecini olumsuz yönde etkilediği yargısına varılabilir.

Tablo 7. Özel Eğitime Gereksinim Duyan Öğrencilerin Müzik Eğitimi Alanına Yönelik Araç-Gereç Sorunları

ÖZEL EĞİTİME GEREK SINIM DUYAN ÖĞRENCİLERİN MÜZİK EĞİTİMİ ALANINA YÖNELİK ARAÇ-GEREÇ SORUNLARI	GÖRÜŞLER	İfade Eden Öğretmenler	f	%
		Bu alana yönelik yararlanacağı bir kaynak yok.	Ö1, Ö12, Ö13, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	11
	Bu alana yönelik belirli bir müzik eğitim programı yok ve bu da derslerimde plan yapmamı, araç-gereç kullanımını zorlaştırıyor.	Ö1, Ö13, Ö18, Ö20, Ö23, Ö24, Ö25	7	28
	Bu alana yönelik hangi araç-gereçlerin nasıl kullanılabileceği konusunda herhangi bir eğitim almadım.	Ö1, Ö13, Ö17, Ö20, Ö23, Ö24, Ö25	7	28

Tablo 7'de görüldüğü gibi, özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin müzik eğitimi alanına yönelik araç-gereç sorunları boyutunda 11 öğretmen (Ö1, Ö12, Ö13, Ö17, Ö18, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25) yararlanacak bir kaynak bulmada sıkıntı yaşadıklarını, 7 öğretmen (Ö1, Ö13, Ö18, Ö20, Ö23, Ö24, Ö25) bu alana yönelik bir müzik eğitim programı olmamasına bağlı olarak araç-gereç yönünden de sorun yaşadıklarını ve 7 öğretmen de (Ö1, Ö13, Ö17, Ö20, Ö23, Ö24, Ö25) bu alanda öğrencilerin ihtiyaç ve gelişim düzeylerine göre araç-gereçleri nasıl kullanmaları gerektiği konusunda herhangi bir eğitim almadıklarını belirtmektedir.

Görüşmeye katılan öğretmenlerden Ö1, “...En azından bir seminer ya da bir hizmet içi eğitim kursu verilebilir. Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin müzik eğitimi için yararlanabileceğim bir kaynak dahi yok. Özel eğitim öğretmenleriyle birebir konuşup onlardan yardım istemeye çalışıyorum ama onların da tabii müzik olarak bilgileri eksik. Bu konuda da eksik var ve sıkıntı oluyor doğrusu...” şeklinde görüşünü belirtmiştir.

Diğer yandan Ö13 “...Belli bir müzik müfredat programı yok, programı ben oluşturuyorum. Herşeyi ben oluşturmak zorundayım. Bu çok büyük bir sorun. Var olan program yetersiz değil, yetersiz ötesi. Çok kötü. Bu da sıkıntı yaratıyor. Hangi araç-gereçleri ne zaman kullanmam gerektiği, hangi konuları nasıl işlemem gerektiği... Hepsi sorun anlayacağımız...” şeklinde ifade etmiştir.

Öğretmenlerin Tablo 7’de görülen görüşmelerdeki ifadeleri; kaynak, araç-gereç ve yöntem konusunda sıkıntı yaşadıklarını belirtmeleri ve bu eğitimi alan öğrencilerin müzik eğitiminde bireysel özelliklerinin dikkate alınarak çalışmaların yapıp yapılamadığı, var olan araç-gereçlerin amaca, ihtiyaca ve gelişim düzeyine uygun olarak kullanılıp kullanılmadığı konularında düşündürücü olmaktadır. Oysa Yörükoğlu’nun (2000) da belirttiği gibi; özel gereksinimi olan bireylerin, mümkün olan en erken dönemde, gereksinimlerine uygun eğitim ortamlarında, uygun yöntemler ve araç-gereçler kullanılarak desteklenmesi var olan kapasitelerini en üst seviyede kullanabilmeleri açısından önemlidir.

Tablo 8. Sınıftaki Öğrenci Sayısıyla İlgili Karşılaşılan Araç-Gereç Sorunları

SINIFTAKI ÖĞRENCİ SAYISIYLA İLGİLİ KARŞILAŞILAN ARAÇ-GEREÇ SORUNLARI	GÖRÜŞLER	İfade Eden Öğretmenler	f	%
	Sınıflarım kalabalık olduğu için malzemeleri etkin olarak kullanamıyorum.	Ö1, Ö12, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23, Ö24, Ö25	9	36
Okullarda bulunan çalgı sayısı az, fakat öğrenci sayısı fazla.	Ö1, Ö12, Ö21, Ö23, Ö25	5	20	

Tablo 8’e göre; 9 öğretmen (Ö1, Ö12, Ö17, Ö19, Ö20, Ö21, Ö23, Ö24, Ö25) sınıfların kalabalık olmasının araç-gereç kullanımını zorlaştırdığını, 5 öğretmen (Ö1, Ö12, Ö21, Ö23, Ö25) ise okullardaki çalgı sayısının az, öğrenci sayısının ise buna göre çok fazla olduğunu belirtmektedirler.

Bu görüşlerden bazıları ise şu şekildedir: Ö21 okulda sınıf mevcutlarına göre sınırlı sayıda çalgı bulunduğunu şu şekilde ifade etmektedir: “...Okulda bulunan Orff çalgılarından marakas, ritim çubuğu, ksilofon, metalofon gibi çalgılar sayı olarak çok az, öğrenci sayısı ise bir hayli fazla, ders saati az, öğrenciler küçük ve bu çalgıları dağıttığımda yarış halindedir. Kendileri de yapabilirler, oysa ben her öğrencinin okulda bulunan çalgılardan en az bir kere denemiş olmasını istiyorum...”. Ö12 ise; “...tek bir sınıfta 60 öğrenci var. Toplam 1800 öğrencim var. Farklı okullar olmak üzere haftada 30 saat derse giriyorum. Her sınıfta 60 öğrenci, düşünün artık, 1800 tane! Blokflüt bile çaldırmak çok büyük sıkıntı kesinlikle, düşünsenize 60 kişilik bir sınıfa ne yapabilirsiniz? Çok öğrenci demek flütü tam anlamıyla öğretemek demek...” ifadesiyle sınıfların kalabalık olmasının yarattığı sorunu dile getirmiştir.

Tablo 8’deki veriler doğrultusunda öğretmenlerin sınıf mevcutlarının kalabalık olması veya okuldaki çalgı sayısının yetersizliği konusundaki görüşleri; müzik eğitimi derslerinin işlenişinde güçlükler yaşandığını, içinde bulunulan olumsuz koşulların öğretim etkinlikleri açısından bir engel oluşturduğunu, ders sürecinin ve dersin veriminin olumsuz yönde etkilendiğini düşündürmektedir.

Tablo 9. Bayrak Töreni ve Etkinliklerde Karşılaşılan Araç-Gereç Sorunları

BAYRAK TÖRENİ VE ETKİNLİKLERDE KARŞILAŞILAN ARAÇ-GEREÇ SORUNLARI	GÖRÜŞLER	İfade Eden Öğretmenler	f	%
	Bayrak töreni için okulunda hoparlör, sözsüz kayıt, teyp, CD çalar ve org yok.		Ö1, Ö12, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	11
Okulunda iyi bir ses sistemi yok ve buna bağlı olarak etkinliklerin sunumunda aksaklıklar oluşuyor.		Ö1, Ö12, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	10	40

Tablo 9’da görüldüğü gibi 11 öğretmen (Ö1, Ö12, Ö15, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25) bayrak töreni için okullarında herhangi bir ses düzeneği veya araç-gereç olanağının olmadığını belirtmektedirler.

Ayrıca 10 öğretmen (Ö1, Ö12, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25) okullarında iyi bir ses düzeneği olmamasının etkinliklerin sunumunda aksaklıklar yaratmasından sıkıntı duymaktadırlar. Bu konuda Ö25, “Bizim ses sistemi eksikliğimiz olduğu için ben ancak çalgı olarak kendi enstrümanımı çalabiliyorum. Onun dışında bir katkı sağlayamıyoruz. Çünkü geçen sene yaptığımız yıl sonu etkinliği, ses sistemi bozuk olduğu için kötü bir çalışma olmuştu.”, Ö19 “...konser düzenledik ama konserin ses sistemi kötüydü. Ses sistemi çok kötü olduğu için insanlar zevk alamadılar yapılan etkinliklerden...” şeklinde görüş belirtmiştir.

Görüşme yapılan öğretmenlerin genel görüşü; bayrak törenlerinin ve etkinliklerin hazırlık ve uygulama sürecinde ortaya çıkan araç-gereç sorunlarından dolayı istenilen ve planlanan düzeyde gerçekleşmemesidir. Öğretmenlerin yine de içinde buldukları olumsuz koşullara rağmen en uygun olabileceğini düşündükleri şekilde bayrak törenini ve etkinlikleri gerçekleştirdikleri sonucuna varılabilir.

Tablo 10. Ders Kitabına veya Yardımcı Kaynaklara İlişkin Sorunlar

DERS KİTABINA VEYA YARDIMCI KAYNAKLARA İLİŞKİN SORUNLAR	GÖRÜŞLER	İfade Eden Öğretmenler	f	%
	Ders kitabımız yok.		Ö1, Ö9, Ö10, Ö14, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25	13
Öğrenci ve öğretmen kitapları arasında ve yardımcı kaynaklarda basım hataları veya farklılıklar bulunuyor.		Ö4, Ö11, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö23	7	28

Tablo 10’da görüldüğü gibi; 13 öğretmen (Ö1, Ö9, Ö10, Ö14, Ö17, Ö18, Ö19, Ö20, Ö21, Ö22, Ö23, Ö24, Ö25) ders kitabı olmamasını dile getirmekte; 7 öğretmen ise (Ö4, Ö11, Ö17, Ö18, Ö19, Ö21, Ö23) öğrenci ve öğretmen kitapları arasında ve yardımcı kaynaklarda çeşitli basım hataları ya da farklılıkların bulunduğunu öne sürmektedir.

Ders kitabı olmaması ve öğrenci-öğretmen kitapları arasındaki farklılıklar konularında bazı görüşler şöyledir:

“...kullanılan yeni sistemde kılavuz kitaba geçildi biliyorsunuz. Bizde şöyle bir sıkıntı var. Bizde ders kitabı yok. Artık sadece öğrencinin çalışma kitabı denen bir kitabı var. (Ö10)”, “...kötü yanı da çocuk kitapta bilgi olarak bir şey bulamıyor. Sadece etkinlik olarak verilmiş, yani hani elinde bir kaynak olsa, çocuk hem kitaptan okusa, hem etkinlik yapsa daha

iyi olur. Yani müzik dersinde sadece çalışma kitabı var, bilgi kitabı yok. Çocukların bilgi alabileceği, öğrenebileceği bir kitap yok...(Ö9).”

“...Marşların öğretimiyle ilgili kaynak kitaplarda bazı yazım hataları var. Çünkü çoğu marşlar kitapta yanlış basılmış, örneğin noktalı notalar çıkmamış, biliyorum ki birçok öğretmenimiz de kaynak kitaplardan yararlanıyor, bu durumda kaynak kitaplardan yararlandığı için ister istemez yanlış öğretiliyor...(Ö4)”, “kitaplarımızda bazı hatalar olabiliyor. Öğrenci çalışma kitaplarında farklı yazılan, bizim kitaplarımızda farklı yazılıyor. Örneğin şarkı sözleri farklı olabiliyor. Ben kitabımdakine göre okuyorum, benim kitabımdaki doğru, çocuk diyor ki öğretmenim bu böyle değil...(Ö11)”

Tablo 10’deki veriler doğrultusunda görüşme yapılan müzik öğretmenleri için, kılavuz kitap ve kaynak kitaplarda karşılaşılan birtakım basım hatalarının eğitim-öğretim esnasında sorun oluşturduğu düşünülebilir. Oysa Aydoğan’ın (2004) belirttiği gibi; müzik ders kitapları geçmişten gelen müziksel birikimimizi insanımızın, toplumumuzun ve ülkemizin gereksinimlerine göre yeniden biçimlendirerek, uyarlayarak ya da bezeyerek yarına taşıyan bir uygarlık köprüsü durumundadır.

Tablo 11. Araç-Gereçlerle İlgili Olarak Karşılaşılan Diğer Sorunlar

DİĞER	GÖRÜŞLER	İfade Eden Öğretmenler	f	%
	Öğrencileri çalgı yapmaya özendiremiyorum.	Ö1, Ö24, Ö25	3	12
Okulda var olan malzemeleri ya da enstrümanları kullanmakta engellerle karşılaşıyorum.	Ö12	1	4	

Tablo 11’de görüldüğü gibi görüşme yapılan öğretmenlere araç-gereçlerle ilgili olarak karşılaştıkları diğer sorunlar sorularak görüşleri alınmıştır. Bu görüşlere göre Ö1, Ö24 ve Ö25 öğrencileri çalgı yapmaya özendirmekte zorluk yaşadıklarını; Ö12 ise okulda var olan malzemeleri ya da enstrümanları kullanmadığını belirtmiştir. Bu konudaki bazı görüşler şöyledir:

“...Ben bütün sınıflara şunu yaptırıyorum: Örnekler götürüyorum kendi çalgılarımdan, hem çalgıların aslını gösteriyorum, hem de yaptığım çalgıları. Atmak üzere ayırdığım, bunu söylüyorum özellikle öğrencilere. Artık materyallerden temiz olmak şartı ile, annemizin atmak için koyduğu, babamızın yakmak için koyduğu diye. Bunları birleştirerek, içine bir şeyler koyarak yapıyoruz çalgılarımızı. Ben her hafta haftanın çalgısını seçiyorum. Öğrendiğimiz şarkılara ritim çalgılarını da katarak dans grubu oluşturuyorlar. Bu haftanın grubu oluyor, çalgıyı yapan haftanın çalgısı oluyor. Bu yıl da o çalgılarla bir ritim şenliği yapmayı düşünüyorum. Ama tüm bu çabalarım bile onları çalgı yapmaya özendirmeye yetmiyor (Ö1).”, “...Bizim okulda ksilafonlar varmış 20 tane. Ama bunlar fen bilimleri dersi için, hani sesin nasıl çıktığını çocuklara göstermek için, deney için almışlar. Müzik dersi için değil. Müzik odası da yok. Öğrenciler bu ksilafonlara zarar verir diye bu çalgılar kaldırılmış. Ben alıp kullanmak istedim, fakat idare tarafından şöyle söylenildi: Şimdi o 20 ksilafonu çocuklara emanet ederseniz mahvederler getir götür yaparken. Sizin sürekli başlarında olmanız gerekir. Yoksa her gelen geçen vurmaya çalışır, kırar döker. Benim onların başında durmak gibi bir şansım yok. Yani bir müzik odam olsaydı çok iyi olacaktı, hani flüt ve ksilafon öğretebilirdim onlara. Ama onları taşımak bir dert, çocuklara emanet edemiyorum bu durumda. Sürekli onların peşinde de koşturamam. Ben kaç tane sınıfa giriyorum, 4. sınıflardan 8. sınıfa kadar. Sınıflar da kalabalık. Zorluğu bu, sınıfımızın olmamasının dezavantajlarından bir tanesi (Ö12).”

Tablo 11’deki veriler doğrultusunda; müzik öğretmenlerinin araç-gereç konusuyla ilgili içinde buldukları diğer sıkıntıları dile getirmeleri, dersi gereği gibi işlemede büyük

sorunlar yaşandığını düşündürmektedir. Ayrıca okulda var olan enstrümanların kullanılamaması da düşündürücüdür.

Görüşmeler sırasında öğretmenler kendilerine göre en ağırlıklı buldukları araç-gereç sorunları üzerinde yoğunlaşmışlardır. Bu nedenle müzik odası, öğrencilerin derse getirmekle sorumlu oldukları araç gereçler, okul idarelerinin müzik dersine bakış açısıyla bağlantılı araç-gereç sıkıntıları, haftalık ders saati, teknolojik olanakların olmaması, özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin müzik eğitimi, sınıftaki öğrenci sayısı, bayrak töreni ve etkinlikler, ders kitabı ve yardımcı kaynaklar gibi araç gereç sorunlarına odaklanmışlardır. Öğretmenler daha çok kendi içinde buldukları sorunları dile getirmektedirler.

SONUÇLAR

Araştırma bulgularına dayalı olarak ulaşılan sonuçlar şöyledir:

- Müzik öğretmenleri özel bir müzik odası veya dersliğinin olmamasına yönelik olarak olumsuz bir tutum sergilemektedirler. Öğretmenler bu koşullarda içinde buldukları olanakları olabildiğince kullanmaya çalışmakta ancak etkili ve verimli ders işlemek için gayret gösterememektedirler.
- Müzik öğretmenleri, öğrencilerin derse getirmekle sorumlu oldukları kitap, defter, çalgı (blokflüt, melodika) gibi araç-gereçleri düzenli olarak getirmediklerini ve bu konunun kontrolü için sınırlı bir zaman dilimi olan bir ders saatini harcamanın da dersi verimli işlemek için olumsuz bir durum yarattığını belirtmektedirler.
- Müzik öğretmenleri, müzik dersinin ihtiyacı olan mekan ve araç gereçleri sürekli olarak okul yöneticilerine yazılı ya da sözlü olarak bildirdikleri halde yanıt alamadıklarını, müzik dersine gereken önemin yöneticilerce verilmediğini belirtmektedirler.
- Müzik derslerinde kullanılan araç-gereçlerin, gerek okul yöneticilerince, gerek veliler ve gerekse öğrencilerce temin edilmesi, ekonomik açıdan bir külfet olarak algılandığından caydırıcı görülmektedir.
- Müzik öğretmenleri ders saati-süre gibi konularda eğitim-öğretim aşamasında yetersizlikler yaşadıklarını, buna bağlı olarak derste etkili bir şekilde araç-gereç kullanmada aksaklık ve yetersizlikler yaşadıklarını, mevcut koşullarda bunun pek mümkün olmadığını ifade etmektedirler.
- Öğretmenler teknolojik anlamda içinde buldukları ortamın yeterli olmadığını belirtmektedirler ve bu durumun da eğitim-öğretim için olumsuz bir durum oluşturduğunu söylemektedirler.
- Öğretmenler müzik dersinde teknolojik destek konusunda yeteri kadar bilgi sahibi olmamalarına rağmen, öğrencileri yönlendirmeye çalıştıklarını söylemektedirler.
- Öğretmenler özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere verilecek müzik eğitimi için kendilerini yeterli görmemelerinin yanı sıra bu konuda kaynak kitap, araç gereçlerin kullanım yerleri ve zamanı gibi konularda sorun yaşadıklarını belirtmektedirler.
- Öğretmenler sınıfların kalabalık olmasından dolayı uygulamaların ve araç-gereç kullanımlarının planlanan şekilde yapılamadığını ifade etmektedirler.
- Müzik öğretmenleri bayrak törenleri ve etkinliklerin anlamlı hale gelmesinde ses düzeni, hoparlör vb. araç-gereçlerin son derece etkili olduğunu, fakat bu malzemelerin sağlanmasında okul yöneticilerinin ilgisiz davrandıklarını ya da sürekli ertelediklerini belirtmektedirler.

- Müzik öğretmenleri, müzik ders kitabının olmamasından yakınmakta ve öğrenci-öğretmen kitapları arasında ve yardımcı kaynaklarda bazı basım hatalarının olduğunu belirtmektedirler. Ders kitabı olmamasını dersin verimliliği açısından olumsuz olarak değerlendirmektedirler.
- Müzik öğretmenleri araç-gereçlerle karşılaştıkları diğer sorunlar olarak öğrencileri müzik dersi araç-gereçleri yapmaya özendiremediklerini, okulda var olan araç-gereçleri kullanmak için uygun ve elverişli ortam bulamadıklarını belirtmektedirler.

ÖNERİLER

Araştırma bulgularına bağlı olarak geliştirilen öneriler şunlardır:

- Müzik öğretmenlerinin derslerini verimli bir şekilde işleyebilmeleri, araç-gereçlerini muhafaza edebilmeleri için özel bir müzik odası ya da dersliği okul yöneticileri tarafından sağlanmalı ya da var olan müzik dersliklerinin taşıdığı olumsuzluklar giderilmelidir. Özel bir müzik odası ya da dersliği ile kullanılacak araç, gereç ve materyal sürekli olarak taşınmayacağı için bunların kırılması, bozulması veya yıpranması da aza indirgenmiş olacaktır.
- Öğrenciler, müzik dersinin ve müzik dersinde kullanılan araç-gereçlerin önemi, düzenli getirilmesi, korunması, kullanımını üzerinde öğretmen ve veliler tarafından bilinçlendirilmelidir.
- Müzik derslerinin, okul yöneticileri tarafından gereği gibi algılanıp önem verilmesi için, bu kademelerde görev yapan kişiler, hizmet içi eğitim programları gibi yollarla bilinçlendirilmelidir. Ayrıca bu eğitimlerde okulların müzik eğitimine yönelik araç-gereç eksikliği ve sorunları da göz önünde bulundurulmalı, müzik eğitimi dersinin ihtiyacı olan araç-gereçlerin temin edilmesi konusunda okul yöneticilerinin daha duyarlı davranmaları sağlanmalıdır.
- Müzik eğitimi derslerinde etkinliklere istenen ölçüde yer verilebilmesi, araç-gereçlerin etkin olarak kullanılabilmesi için ders saatleri arttırılarak haftada en az iki (2) saate çıkarılmalıdır.
- Okullardaki teknolojik alt yapı müzik eğitiminin gereklerine göre oluşturulmalıdır. Müzik öğretmenlerinin müzik eğitiminde teknolojiyi etkin olarak kullanabilmeleri ve bu konuda bilgilendirilmeleri için öğretmenlere yönelik etkili hizmet içi eğitim kursları düzenlenmelidir. Öğretmen adaylarına verilen araç-gereç kullanımına yönelik derslerin içeriğinde etkili araç-gereç kullanımı bilgisi verilerek öğretmenlerin olumlu düşüncelere sahip olması sağlanmalıdır. Teknolojik yeni araç-gereçler öğretmenlere tanıtılmalıdır.
- Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin müzik eğitimine yönelik, görev başında olan öğretmenler için hizmet içi eğitimler düzenlenmeli, bu alana yönelik öğretmenlerin yararlanabileceği yayınlar hazırlanmalı, bu alanda araç-gereç kullanımına yönelik “özür gurupları”na göre müzik öğretmenleri bilgilendirilmelidir. Konunun özelliğine göre bilinçli şekilde kullanılacak araç, gereç ve materyal zamanın iyi kullanılmasını sağlayarak öğrencilerin ilgi ve dikkatini artıracak, öğrenmeyi de kolaylaştıracaktır.
- Sınıflardaki öğrenci sayısı eğitim ve öğretimin istenen ölçüde etkili ve verimli olmasını sağlayacak, her öğrencinin etkin bir şekilde ders araç-gereçlerinden yararlanacak ve kullanacak biçimde belirlenmeli ve düzenlenmelidir.

- Merkezi otorite Milli Eğitim Bakanlığı'na ait bütçeden müzik eğitime yönelik araç-gereçlerin alımı için pay ayrılmalıdır.
- Okullarca belirlenen müzik dersi ve müzik etkinlikleri için araç ve gereç ihtiyaçları (piyano, org, Orff çalgıları, ses düzeni, hoparlör gibi) ilgili bütçeden karşılanmalıdır.
- Satın alınan araç-gereçler, demirbaşa kaydedilerek özel mekânlarda usulüne uygun bir biçimde saklanmalıdır.
- Gereksinim duyulan müzik araç ve gereçleri ilgili bütçeden temin edilememesi halinde, bu araçların yerel yönetim imkânlarından, bağış yoluyla tüzel kişilerden ya da Okul Aile Birliklerince karşılanması yoluna gidilmelidir.
- Müzik eğitimi dersi için klavuz ve çalışma kitaplarına ek olarak, öğrencilerin yararlanacakları ve bilgi sahibi olacakları ders kitabı yayınlanmalı, mevcut kaynak kitaplardaki basım ve yazım hataları düzeltilmelidir.
- Öğrencinin müzik dersine olan aidiyet duygusunun geliştirilmesi ve gizil yeteneklerinin açığa çıkartılması için istisnasız her öğrencinin mutlaka bir müzik enstrümanına sahip olması sağlanmalı, ayrıca öğrenciler müzik dersine yönelik enstrüman yapımına özendirilmelidir.
- Benzer araştırmaların Türkiye'nin değişik bölgelerindeki okullar ve öğretmenlerle başka kademeleri de kapsayacak biçimde yapılması sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

Akgün, G. (2006). Müzik Öğretmenlerinin Lisans Eğitimlerinden ve Çalışma Ortamlarından Kaynaklanan Sorunları, *Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu Eğitim Dergisi*, Cilt: 14, No:2, s. 647-652.

Altıntaş, G. E. (1998). *İlköğretim Okulları 4. Sınıf Fen Bilgisi Öğretiminde Araç-Gereç (Deney Yaprakları) ve Bulmaca Tekniğinin Öğrencilerin Akademik Başarısına Katkısı*, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli, Yüksek Lisans Tezi.

Atılboz, G. N. (2001). *Lise 1. Sınıf Öğrencilerinde Hücre ve Moleküler Biyoloji Konuları ile İlgili Görsel ve Deneysel Malzeme Kullanmanın Başarı Üzerine Etkisi*. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Yüksek Lisans Tezi.

Aydoğan, S. (2004). *İlköğretim Müzik Ders Kitapları, 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildiri Kitabı, Cilt 2, Süleyman Demirel Üniversitesi, Burdur Eğitim Fakültesi, Isparta: 07-10 Nisan., 543-547.*

Bulut, D. (2008). *İlköğretim II. Kademe Müzik Öğretmenlerinin Geleneksel Müziklerimizin Öğretiminde Karşılaştıkları Sorunlar, Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:32, No:1, s. 149-161.*

Doğdu, S., Arslan, Z. (1993). *Eğitim Teknolojisi Uygulamaları ve Eğitim Araç Gereçleri*. Ankara: Tekışık A.Ş. Veb Ofset Tesisleri.

Gün, E. (2009). *İlköğretim Okulu Müdürlerinin Müzik Dersine İlişkin Yaklaşımlarının Müzik Öğretmenlerinin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi: Burdur ve Isparta İlleri Örneği*. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur, Yüksek Lisans Tezi.

Köseoğlu, P.; Soran, H. (2006). *Biyoloji Öğretmenlerinin Araç-Gereç Kullanımına Yönelik Tutumları, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 30, 159-165 s.*

Öztürk, E. (2006). *İlköğretim Okullarındaki İkinci Kademe Müzik Eğitimi ve Sorunları*. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon, Yüksek Lisans Tezi.

Öztürk, M.K. (2002). *Liselerde Coğrafya Öğretiminde Araç, Gereç, Materyal Kullanımı ve Önemi, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 22, 126-129 s.*

Saydam, R. (2001). *Okullarımızda Koro Çalışmalarının Önündeki Başlıca Güçlükler, I. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara: 01-03 Kasım.*

Şentürk, N. (2001). *Türkiye’de Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Müzik Öğretmenlerinin Koro Eğitiminde ve Yönteminde Karşılaştıkları Sorunlar, I. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu, Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara: 01-03 Kasım.*

Şimşek, N. (2002). *Derste Eğitim Teknolojisi Kullanımı*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Teker, N. (1990). *Geleneksel Öğretime Alternatif Video Merkezli Bireysel Öğrenme*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, Doktora Tezi.

Türkmen, U. (2008). *Afyon İli Müzik Eğitimi Sorunlarında Müzik Eğitimcilerinin (Akademisyen-Öğretmen) Fikir Paylaşımları Sorunu*. Afyon Kocatepe Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Çalıştayı, Afyon.

Yalın, H.İ. (2002). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yıldırım, A.; Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yörükoğlu, A. (2000). *Değişen Toplumda Aile ve Çocuk*. İstanbul: Özgür Yayınları.